

Interpretarea Convenției de la Viena asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri de către Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Peste 40 de hotărâri arbitrale recente sunt analizate de **prof. univ. dr. Daniel-Mihail Șandru**¹ în **Revista Română de Drept al Afacerilor nr. 1/2016**, atât din perspectiva domeniului personal, cât și material al **Convenției de la Viena asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri de către Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României**.

PRECIZĂRI PREALABILE. România a aderat la Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri (CVIM) în anul 1991² și, pentru România, convenția a intrat în vigoare un an mai târziu.³ Jurisprudența românească în materie nu a beneficiat de un examen critic, fiind publicate câteva hotărâri arbitrale. Acest material își propune să evalueze stadiul în care se află interpretarea CVIM în România. Hotărârile Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României (prescurtat în continuare, CAB) este principalul furnizor de aplicare și interpretare al Convenției de la Viena. Această instanță arbitrală citează uneori în sentințele sale lucrări științifice și jurisprudență; în particular, în privința hotărârilor analizate în prezentul articol nu am regăsit astfel de trimiteri.⁴

Domeniul personal de aplicare al CVIM

TIPOLOGII ÎN APLICAREA CVIM. Aplicarea CVIM din punctul de vedere *ratione personae* este realizată în fața instanțelor arbitrale fie prin trimitere la normele conflictuale de drept internațional privat [art. 1 alin. (1) lit. b)], fie prin aplicarea Convenției în temeiul art. 1 alin. (1) lit. a). În raporturi comerciale internaționale stabilite între o societate din România și o alta străină, în care legea aplicabilă, potrivit contractului era legea română se face trimitere la CVIM ca fiind dreptul românesc în materie de vânzare,⁵ iar în alte cauze se menționează că CVIM este dreptul românesc în materie de vânzare *internațională*.⁶

Într-o situație, CVIM devine *lex mercatoria*, tribunalul arbitral menționând că este aplicabilă întrucât este principala reglementare în materie:

„Tribunalul arbitral o apreciază ca fiind aplicabilă și contractelor ce formează obiectul cauzei de față, ca principală reglementare internațională în această materie”⁷.

CVIM se aplică în temeiul art. 1 alin. (1) lit. a), dar fără a discuta *in terminis* cu privire la aplicarea căilor complementare prevăzute de alin. (1) al art. 1. CVIM a fost aplicată în litigiile soluționate de instanțele arbitrale ca „*lex contractus*”, „*lex causae*” respectiv „dreptul român al vânzării-cumpărării internaționale”⁸; alteori ne aflăm, din punctul de vedere al instanței arbitrale, în fața „*lex mercatoria*”.⁹

Extinderea aplicării Convenției *ratione personae* se poate face în condițiile în care normele de drept internațional privat fac posibilă aplicarea legii unui stat contractant. De exemplu, într-o cauză în care părțile aveau sediile în România (contractant) și Bahamas (necontractant) a fost aplicat art. 53 CVIM. Instanța arbitrală a determinat legea aplicabilă în baza regulilor de drept internațional privat [fără a trimite în mod direct la aplicarea art. 1 alin. (1) lit. b CVIM]:

„Părțile nu au stabilit legea aplicabilă contractului în temeiul principiului *lex voluntatis*. În atare situație, legea aplicabilă urmează a fi stabilită de Tribunalul arbitral prin aplicarea normelor conflictuale subsidiare, dar obligatorii ale forului. Potrivit art. 77 din Legea nr. 105/1992 privind raporturile de drept internațional privat, legea aplicabilă contractului, dacă aceasta nu a fost aleasă de părți, este legea care are cele mai strânse legături cu contractul. Și se consideră că există atare legătură cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice are, la data încheierii contractului, sediul său statutar. La contractul de vânzare-cumpărare, ca în speță, obligația caracteristică este obligația vânzătorului (de predare a mărfii), conform art. 78 lit. a) și art. 88 din Legea nr. 105/1992. În consecință, *lex contractus*, în speță, este legea română ca lege a țării în care vânzătorul își are sediul statutar.”¹⁰

VOINȚA PĂRȚILOR. Instanțele naționale, arbitrale și jurisdicționale, au interpretat în sensul că odată cu alegerea legii române a fost aleasă și CVIM întrucât face parte din dreptul român.¹¹

Într-o cauză soluționată de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României într-un litigiu între societăți din SUA și Elveția s-a arătat că este aplicabil dreptul român întrucât această lege a fost aleasă de părți potrivit principiului „*lex voluntatis*”.¹² Într-o altă cauză în care legea română era aplicabilă în temeiul convenției arbitrale, una dintre părți, în apărare, invocă dispoziții ale CVIM, pe care instanța arbitrală le analizează temeinic, însă fără a arăta care este raportul între dreptul român și CVIM.¹³

Domeniul material de aplicare al CVIM – extinderea Convenției și unor contracte care nu sunt de vânzare internațională

CVIM s-a aplicat în cazul unui contract de lohn (între societăți cu sediul în România și Marea Britanie) dar fără a se face vreo dezbateră cu privire la extinderea dispozițiilor Convenției.¹⁴ CVIM a fost aplicată într-o cauză în privința garanției plății, prin extinderea de altfel a convenției arbitrale:

„garanția (fidejusiunea) asumată de pârâta II prin scrisoarea de garanție din (...) pentru operațiunile de vânzare-cumpărare ce ar fi putut interveni între reclamantă și pârâta I în cursul anilor (...), acest contract de fidejusiune, care este un contract accesoriu al celui de vânzare-cumpărare și indestructibil legat de el, este nu numai supus aceleiași *lex contractus* ca a contractului principal (de vânzare-cumpărare), dar obligația de plată a prețului este însoțită de toate accesoriile respectivei obligații din contractul principal, inclusiv mărimea prețului, condiții de plată ori instanța competentă să judece un eventual litigiu privind plata prețului, adică arbitrajul comercial convenit prin contractul principal.”¹⁵

În altă cauză, tribunalul arbitral a aplicat dispozițiile naționale într-un litigiu care avea ca obiect executarea unui contract de lohn în modalitatea în care beneficiarul nu plătit unele facturi emise de executant. Cu toate acestea a aplicat dreptul național (român) în temeiul normelor conflictuale dar și ale unei interpretări improprie a art. 7 pct. 2 CVIM.

„În cazul în care pârâta nu va plăti prețul datorat în 30 de zile de la primirea prezentei sentințe, văzând și dispozițiile art. 68 Cod comercial, aplicabile în temeiul art. "Arbitraj" din contract, ca lex venditoris și ale art. 7 pct. 2 din Convenția de la Viena privind contractele de vânzare internațională de mărfuri, reclamanta să poată vinde mărfurile în valoare de (...), pe cheltuiala pârâtei.”

Interpretarea CVIM – influențe naționale și internaționale

Din jurisprudența analizată se pot desprinde tipologii ale interpretării Convenției, de fapt modalități prin care se face aplicarea CVIM în cauza dedusă judecății.

CVIM ESTE APLICATĂ ÎN MOD EXCLUSIV. CVIM este aplicată în mod exclusiv, fără a se mai face trimitere la dispozițiile legii române de ratificare. Într-o cauză a CAB,¹⁶ instanța arbitrală după ce a stabilit că sunt aplicabile dispozițiile CVIM¹⁷ a soluționat cauza doar cu referire la dispozițiile Convenției, detaliind obligațiile de predare (art. 30 – 33, 36, 38 și 41) precum și obligațiile părților. Deși una dintre părți a făcut referire la dispozițiile naționale (legea română), instanța arbitrală a soluționat în drept doar fundamentându-se pe dispozițiile CVIM.

Instanța a reținut că „în oricare din modalitățile de predare, vânzătoarea avea obligația să facă dovada conformității mărfii (art. 36 din Convenție) faptul că aceasta îndeplinește condițiile cantitative, calitative convenite, prin emiterea actelor de livrare, a certificatelor de calitate și facturarea în vederea plății.” În ce privește obligațiile pârâtei cumpărătoare este de reținut că, potrivit Convenției, art. 53 „cumpărătorul are obligația să plătească prețul și să preia mărfurile predate”. Aceste obligații principale ale cumpărătorului – de preluare și plată a prețului - nu se nasc decât condiționat de îndeplinirea în principal a obligației vânzătorului, de predare a mărfii. Ca urmare, fără temei reclamanta susține refuzul pârâtei de primire a produselor, cât timp acestea nu au fost predate, ci se susține că-i stau la dispoziție la producătorul acestora, situație ce este străină raportului juridic dintre părți și obligațiilor asumate de acestea. Mai mult, în art. 58 (3) din Convenția de la Viena se prevede: “cumpărătorul nu este ținut de plata prețului înainte de a fi avut posibilitatea să examineze mărfurile”. Aceasta întrucât obligația pentru plata prețului se naște urmare primirii produselor în proprietatea și posesia cumpărătorului, care trebuie să aibă posibilitatea să le verifice cantitativ și calitativ. În același sens, art. 62 din Convenție condiționează dreptul vânzătorului pentru plata prețului de preluarea mărfii predate.”

Împotriva acestei hotărâri a fost declarată acțiune în anulare pentru „încălcarea dispozițiilor imperative ale legii”, respectiv art. 969 C. Civil [în prezent, art. 1207 Noul C. civ., referitor la forța obligatorie a contractului] și art. 60 CVIM.

Instanța judecătorească¹⁸ a arătat că „situația prevăzută [între motivele acțiunii în anulare] nu poate include criticile cu privire la stabilirea situației de fapt, (...), sau cu privire la interpretarea și aplicarea prevederilor legale dispozitive, ci numai criticile cu privire la încălcarea dispozițiilor imperative ale legii, independent de situația de fapt stabilită.

Instanța judecătorească a apreciat că Tribunalul [arbitral] „a interpretat voința părților din contractul încheiat, prin aplicarea principiului *pacta sunt servanda*, dar și cu trimitere la dispozițiile cuprinse în Convenția de la Viena, incidentă raporturilor dintre acestea. Nu se poate reține încălcarea de către instanța arbitrală a vreunei norme imperative deoarece valorificarea probatoriului, interpretarea contractului supus judecății și stabilirea incidenței normelor Convenției reprezintă chestiuni care țin de aprecierea drepturilor și obligațiilor părților în proces, și, implicit, a temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor formulate, aspecte ce nu atrag anularea sentinței pronunțate”.

CVIM ESTE UTILIZATĂ CA ARGUMENT DE AUTORITATE. De exemplu, într-o cauză arbitrală în care legea aplicabilă era cea română în baza convenției arbitrale, instanța arbitrală a întărit argumentarea aplicării dispozițiilor legii române prin menționarea dispozițiilor prevăzute de art. 53 CVIM:

„Având în vedere situația de fapt, reținută de Tribunalul arbitral în baza probelor dosarului, precum și prevederile contractului (...) referitoare la plata prețului, contract care potrivit art. 969 din Codul civil [în prezent art. 1270], are putere de lege între părțile contractante, precum și dispozițiile art. 1361 din același Cod [în prezent art. 1719], care statuează că principala obligație a cumpărătorului este de a plăti prețul la ziua și la locul desemnat prin contract, dispoziții care concordă cu prevederile art. 53 din Convenția Națiunilor Unite privind contractele de vânzare internațională de mărfuri (Viena, 1980) la care atât România cât și Germania sunt părți.”¹⁹

Într-un litigiu în care era aplicabilă legea română ca *lex voluntatis* părțile au solicitat ca să se țină seama și de echitate.²⁰ În această cauză instanța arbitrală a aplicat dispozițiile CVIM – „art. 53 și art. 74 din Convenția de la Viena, 1980, privind vânzarea internațională de mărfuri – convenție care reprezintă dreptul românesc al vânzării-cumpărării internaționale” fără a detalia aplicarea art. 74.

CVIM ESTE UTILIZATĂ CA ELEMENT DE COMPARAȚIE. Într-o hotărâre arbitrală după ce se face o comparație cu dispozițiile române și cele ale CVIM, se apreciază că dispozițiile CVIM sunt moderne și sunt aplicate acestea din urmă:

„Executării coercitive – în varianta cumpărării coercitive, reglementată de Codul comercial român, îi corespunde o variantă modernă practică azi pe plan mondial, anume varianta cumpărării de înlocuire reglementată de art. 74 coroborat cu art. 75 din Convenția de la Viena, 1980. Din perspectiva cumpărătorului, efectul colateral al cumpărării de înlocuire îl reprezintă solicitarea de daune-interese “pentru o contravenție la contract”. Atâta timp cât pârâta-vânzător recunoaște respectiva contravenție – anume nelivrarea mărfii cel târziu la (...), este

îndeplinită condiția instituției cumpărării de înlocuire. Această condiție este îndeplinită și pentru faptul că pârâta-vânzător avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr. (...) - posibilă consecință a contravenției la contractul litigios (nelivrarea mărfii cel mai târziu la ...). Întrucât varianta modernă a cumpărării coactive a fost receptată de legislația românească - astfel cum s-a arătat [în] conținutul sentinței arbitrale, Tribunalul arbitral urmează a face aplicarea acesteia.”²¹

INTERPRETĂRI AUTONOME, LEX SPECIALIS. Instanța arbitrală consideră că CVIM se completează cu dispozițiile naționale relevante, fără a lua în considerare eventuale interpretări autonome ale convenției.²² Consecința aderării României la CVIM este considerarea Convenției drept *lex specialis* în raport cu legea română:

„În privința dispozițiilor de drept material aplicabile, tribunalul arbitral reține faptul că părțile, prin contractul încheiat între acestea, au ales aplicarea legii române. Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri de la Viena (1980) este parte a dreptului intern al României, fiind ratificată de România prin Legea nr. 24/1991, convenția fiind de asemenea ratificată și de Italia, unde își are sediul pârâta. În consecință, litigiul dedus judecătii tribunalului arbitral urmează a fi soluționat prin raportare în primul rând la prevederile Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri de la Viena (1980) și, în completare față de dispozițiile acesteia, pe baza prevederilor Codului comercial și Codului civil român.”²³

Într-o altă cauză, instanța arbitrală a făcut aplicarea dispozițiilor art. 45, 50 și 51 CVIM, ca nefiind probate susținerile respective prin probatoriul administrat, respectiv incidența acestora la starea de fapt, fără a intra în detalii cu privire la conceptele și raportul dintre mecanismul convențional și cel național (CVIM este considerată drept „drept românesc al vânzării-cumpărării internaționale”).²⁴

Într-o altă cauză instanța arbitrală a statuat că:

„În sistemul român de drept, *lex causae* în prezentul litigiu, obligațiile pure și simple reprezintă **regula**. Obligațiile afectate de modalități (termen, condiție sau sarcină) reprezintă **excepția**. Părțile au prevăzut în conținutul art. 3 ultimul paragraf că, în termen de 180 de zile de la data livrării vinului îmbuteliat, prețul va fi plătit de cumpărător. Tribunalul arbitral reține că obligația de plată a prețului asumată de cumpărător are caracter pur și simplu. Stabilirea caracterului pur și simplu al acestei obligații de plată a prețului este expresia voinței interne a părților (art. 8 pct. 3 teza finală din Convenția de la Viena, 1980, *lex causae* în prezentul litigiu). Obligația vânzătorului de transfer a dreptului de proprietate asupra mărfii este afectată de un eveniment viitor și sigur, anume plata integrală a prețului de către cumpărător (art. 2 penultimul alineat din contract). Stabilirea, sub termen suspensiv, a obligației de transfer a dreptului de proprietate asupra mărfii vândute este expresia aceleiași voințe interne a părților. A extinde aplicabilitatea termenului suspensiv la obligația de plată a prețului echivalează cu extinderea de către Tribunalul arbitral a puterii obligatorii a contractului, ceea ce este nepermis.”²⁵

Alte probleme apărute în aplicarea CVIM

Diferite alte dispoziții ale CVIM au fost interpretate și aplicate de către instanța arbitrală de la București.

CONFORMITATEA MĂRFURILOR. „Potrivit respectivei convenții internaționale (art. 35), marfa predată de vânzător trebuie să fie conformă cu cele convenite de părți în privința cantității, calității și tipului, o marfă neadekvată destinației obișnuite nefiind considerată conformă [art. 35, pct. 2, lit. a)]. Marfa – predată de vânzător (la...) – a fost verificată de cumpărător (la...) și reclamată într-un termen rezonabil (la...), conform art. 39 din Convenția de la Viena.

Potrivit art. 51 pct. 2 din Convenția de la Viena, poate fi declarat reziliat contractul dacă lipsa de conformitate a mărfii constituie o contravenție esențială. Și cum potrivit art. 25 din Convenție o contravenție este esențială dacă cauzează celeilalte părți un prejudiciu prin care este privată în mod substanțial de ceea ce era în drept să se aștepte de la contract, ceea ce în speță s-a întâmplat, întrucât marfa predată de pârâta vânzătoare a fost neconformă – așa cum a rezultat din probele administrate – din care cauză nu putea fi folosită potrivit cu destinația ei, concluzia care se impune este că reclamanta este îndreptățită să solicite rezilierea contractului.”²⁶

În altă cauză au fost aplicate dispozițiile referitoare la conformitate, dar nu au fost probate faptele deduse judecătii:

„Pârâta a mai invocat în apărare prevederile Convenției cu privire la vânzarea internațională de mărfuri de la Viena 1980, în special art. 35 alin.(1) și (2) și art. 50. Conform acestor prevederi pârâta susține că, fiind o lipsă de conformitate cu contractul, este în drept să reducă unilateral prețul proporțional cu diferența între valoarea pe care mărfurile o aveau în momentul predării și valoarea pe care mărfurile ar fi trebuit să o aibă în momentul predării conform contractului.

Tribunalul arbitral nu consideră că sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea acestui text întrucât, pe de o parte, neconformitatea mărfii livrate nu a fost concret și fără echivoc dovedită și oricum pârâta nu a făcut nici o dovadă cu privire la modul cum a fost calculată reducerea de preț în raport cu cantitățile efectiv livrate și reclamate pe sortimente și loturi.”²⁷

DESFIIȚAREA CONTRACTULUI ÎN CONDIȚIILE ART. 49 CVIM. „Potrivit art. 49 din Convenția de la Viena, cumpărătorul poate rezilia contractul dacă nesocotirea obligației ce revenea vânzătorului constituie o contravenție esențială la contract sau dacă vânzătorul nu predă marfa în termenul suplimentar acordat de cumpărător. În speță, reclamanta a acordat un termen (suplimentar) pentru ca pârâta să-și onoreze obligația de predare a cantității de ...marfă (a se vedea scrisoarea din), dar pârâta a refuzat. Susținerea pârâtei că este împiedecată de [un terț] să predea marfa respectivă sau că problema trebuie clarificată cu [același terț la contract] nu poate fi reținută, dat fiind faptul că pârâta este parte contractantă cu reclamanta și numai ea

avea obligația de predare a mărfii contractate și plătite [nu și terțul menționat de pârâtă]. În consecință, se reține că sunt întrunite condițiile pentru a se declara reziliat contractul (...).

Pe lângă desființarea contractului, rezilierea are ca efect și repunerea părților în situația inițială. Cum pârâta deține nejustificat prețul mărfii nepredate (...USD), urmează ca prețul încasat să fie supus repetițiunii, în lei, la cursul B.N.R. din ziua plății.²⁸ Într-o cauză în care s-a solicitat desființarea contractului, instanța arbitrală a respins cererea prin interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 26 și art. 64 CVIM:

[În ceea ce privește] „rezilierea contractului, este de reținut, pe de o parte că prin contract părțile nu au convenit ceva în această privință, iar, pe de altă parte, că potrivit art. 26 din Convenția de la Viena, o declarație de reziliere a contractului nu are efecte decât dacă este făcută prin notificarea către cealaltă parte (abstracție făcând de condițiile de fond ale rezilierii, prevăzută de art. 64 din Convenția de la Viena). Întrucât în speță reclamanta nu a notificat pârâtei înainte de introducerea acțiunii, intenția de a rezilia contractul (...), așa cum impune art. 26 sus-citat, urmează ca acest capăt de cerere să fie respins.”²⁹

SOLUȚII ARBITRALE PRIVIND PLATA PREȚULUI. Plata prețului, sau diferența de plată a prețului, a fost soluționată în cele mai multe cazuri prin trimitere la legislația română, completată cu argument de autoritate de CVIM.³⁰ Mai mult, de exemplu, în privința punerii în întârziere instanțele arbitrale fac trimitere tot la legea română.³¹ Dispozițiile art. 78 CVIM sunt aplicate în mod direct într-o cauză fără referire la reglementarea națională, dar în celelalte cauze se face trimitere la legea română, deși în privința prețului instanțele se întemeiază pe art. 53 și urm. CVIM.³²

NOTELE AUTORULUI:

¹ Prof. univ. dr. – Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București; cercetător științific gr. II, coordonatorul Centrului de Studii de Drept European (CSDE) din cadrul Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române; adresa: Calea Victoriei, nr. 125, sect. 1, București; mihai.sandru@csde.ro. Articolul a fost prezentat la Conferința națională „Arbitrajul de drept privat în context european”, ed. a II-a, București, 8 decembrie 2015 – detalii: www.ardae.ro. Acest articol face parte din Raportul național pregătit pentru Conferința internațională „35 Years of CISG – Present Experiences and Future Challenges” organizată de UNCITRAL și Universitatea din Zagreb – Facultatea de Drept, 2 decembrie 2015, Zagreb. Mulțumesc dr. Anemaria Toma Bianov pentru sugestii; responsabilitatea pentru eventualele deficiențe rămân doar în sarcina autorului.

² Legea nr. 24 din 6 martie 1991 pentru aderarea României la *Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri* publicată în Monitorul Oficial nr. 54 din 19 martie 1991.

³ Pentru România, CVIM a intrat în vigoare la data de 1 iunie 1992. Informații despre intrarea în vigoare a CVIM se găsesc pe site-ul oficial al UNCITRAL http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html.

⁴ CAB, Sentința arbitrală, nr. 258/2006, nepublicată.

⁵ Astfel, potrivit Sentinței arbitrale CAB nr. 68/22.03.2004, (nepublicată) instanța subliniază că având în vedere „dispozițiile art. 53 și urm. din Convenția de la Viena din 1980 privind vânzarea internațională de mărfuri, la care România a aderat și constituie dreptul românesc al vânzării-cumpărării, urmează ca pârâta să fie obligată la plata sumei de (...) cu titlu de rest de preț”.

⁶ „În atare situație, văzând și dispozițiile art. 64 din Convenția de la Viena privind vânzarea internațională de mărfuri, convenție care constituie dreptul românesc al vânzării internaționale, urmează ca pârâta să fie obligată la plata sumei de (...) cu titlu de preț.” CAB, Sentința arbitrală nr. 28/21.02.2003, nr. 51/31.03.2003, iar cu referire la art. 53 și urm: sentința arbitrală nr. 201/2003, nr. 230/2003, 26/2004, 67/2004, 207/2004, 325/2004; 330/2004 art. 54 și urm. –Sentința arbitrală nr. 160/15.08.2003 art. 59 CVIM: Sentința arbitrală nr. 73/2003, sentința arbitrală nr. 242/2004, nepublicate.

⁷ CAB, Sentința arbitrală, nr. 33/2004, nepublicată.

⁸ CAB, Sentința arbitrală nr. 48/25 martie 2003, nepublicată, precum și cauzele menționate la notele de subsol 5 și 6 din prezentul material. Cu privire la *lex contractus*, într-o sentință arbitrală (CAB, nr. 137/2011, nepublicată) a reținut că „tribunalul arbitral reține că nu sunt întrunite cerințele cumulative ale răspunderii civile contractuale, dar nici condițiile din art. 63 și 74 din Convenția de la Viena privind vânzarea comercială internațională de mărfuri”, deși dispozițiile CVIM privesc tot răspunderea contractuală.

⁹ A se vedea cauzele enumerate la nota de subsol 6.

¹⁰ CAB, Sentința arbitrală nr. 323/2004, nepublicată. În același sens: CAB, Sentințele arbitrale, nr. 260/2004, 21/2008, nepublicate.

¹¹ A se vedea notele de subsol 5 și 6. Într-o hotărâre (CAB, sentința arbitrală, nr. 38/2009) se menționează că „prin sistemul român de drept se înțelege și CVIM”:

„Prin sistemul român de drept, Tribunalul arbitral înțelege și Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, Viena, 1980, document internațional ratificat de România prin Legea nr. 24/6 martie 1991, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 54/1991. De altfel, în practică arbitrală română constantă, s-a statuat astfel: „contractul încheiat de părți în speță este cărmuit de legea română, lege aleasă de părți prin contract, ceea ce înseamnă - fiind vorba de un contract de vânzare-cumpărare internațională, în principal, Convenția asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, Viena, 1980, Convenție la care România este parte ” (sentința arbitrală nr. 158/2006, publicată în „Revista Română de Arbitraj” nr. 3/2007, pp. 99-102); “Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, Viena, 1980, (...) constituie dreptul românesc al vânzării-cumpărării internaționale de mărfuri” (sentința arbitrală nr. 258/2006, în „Revista Română de Arbitraj” nr. 3/2007, p. 102-105).”

¹² Elementul de legătură cu dreptul român se realiza prin faptul că una dintre părți se obliga să predea, din România, cărbune energetic. „În consecință, văzând și dispozițiile art. 53 din Convenția de la Viena din 1980 privind vânzarea internațională de mărfuri, Convenție la care România este parte și care constituie dreptul românesc al vânzării-cumpărării internaționale, acțiunea reclamantei urmează a fi admisă” CAB, Sentința arbitrală nr. 301/2004, nepublicată. De asemenea, *lex voluntatis*, cu aplicarea art. 53 CVIM – CAB, Sentința arbitrală nr. 268/2004, nr. 257/2005, nr. 202/2005, nr. 89/2006 nepublicate; cu privire la aplicarea „art 53, art. 62 și art. 74” – a se vedea Sentința arbitrală nr. 88/2011, nepublicată.

¹³ CAB, sentințele arbitrale 318/2005, 319/2005, nepublicate.

¹⁴ „[V]ăzând și dispozițiile art. 53 din Convenția privind contractul internațional de mărfuri, Viena 1980 – Convenție la care România este parte și reprezintă dreptul românesc al vânzării-cumpărării internaționale – urmează ca pârâta să fie obligată la plata prețului mărfurilor predate de reclamantă.” CAB, Sentința arbitrală nr. 180/2006, nepublicată. De asemenea, CAB, Sentința arbitrală, nr. 242/2004, nepublicată.

¹⁵ CAB, Sentința arbitrală, nr. 258/2006, nepublicată.

¹⁶ CAB, Sentința arbitrală nr. 166/2010, nepublicată.

¹⁷ „Raporturile contractuale dintre părți sub forma simplificată a comenzii-acceptată, urmată de livrare, fiind rapoorturi comerciale de comerț internațional, sunt supuse Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, încheiată la Viena la 11.04.1980.”

¹⁸ Curtea de Apel București, Secția a VI-a Comercială, Sentința comercială nr.10 din 14.01.2011, disponibilă în idrept.ro, legalis.ro.

¹⁹ CAB, Sentința arbitrală nr. 33/2003, nepublicată. Pentru o cauză asemănătoare, cu societăți din România și Bulgaria: CAB, Sentința arbitrală 170/2003, nepublicată (temeiul fiind art. 53-54 CVIM); Bulgaria – CAB, Sentința arbitrală nr. 330/2004, nepublicată. De asemenea, instanțele aplică art. 53 CVIM întrucât părțile au determinat prin contract legea

română ca fiind aplicabilă litigiului, deși una din părți avea sediul în Marea Britanie (CAB, Sentința arbitrală nr. 14/2006, nepublicată).

²⁰ CAB, Sentința arbitrală nr. 47/2007, nepublicată: „Legea aplicabilă contractului este legea română, așa cum părțile au convenit, în temeiul principiului lex voluntatis, prin pct. 6 din procesul-verbal din 7 septembrie 2005. Totodată părțile au convenit să se țină seama și de echitate, stipulație ce va fi avută în vedere în măsura în care dispozițiile legale aplicabile ar putea fi constatate că nu-s echitabile.”

²¹ CAB, Sentința arbitrală nr. 191/2010, nepublicată.

²² Astfel, s-a considerat că „[î]n dreptul românesc, vânzarea-cumpărarea internațională de mărfuri nu necesită contract încheiat în formă scrisă, relația contractuală putând rezulta și din alte manifestări ale părților, cum ar fi primirea mărfii urmată de plata - integrală sau parțială – a prețului ori de promisiunea de plată (a se vedea, de ex., art. 11 din Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri Viena 1980), convenție la care România este parte și reprezintă dreptul românesc al vânzării internaționale de mărfuri (cu completările necesare privind aspecte nereglementate prin respectiva convenție).” Încheierea din 3 august 2006 în cauza soluționată prin Sentința arbitrală nr. 258/2006, citată în prezentul material.

²³ CAB, sentința arbitrală, nr. 330/2004, nepublicată.

²⁴ CAB, Sentința arbitrală nr. 31/2015, nepublicată.

²⁵ CAB, Sentința arbitrală nr. 38/2009, nepublicată.

²⁶ Instanța arbitrală a admis în parte acțiunea, desființând contractul și obligând partea în culpă la plata de despăgubiri. CAB, Sentința arbitrală nr. 158/2006, nepublicată.

²⁷ CAB, sentințele arbitrale nr. 318/2005, nr. 319/2005, nepublicate.

²⁸ În temeiul dispozițiilor Codului comercial, în vigoare la data litigiului – respectiv art. 43 – au fost acordate dobânzi legale. CAB, Sentința arbitrală nr. 165/2006, nepublicată.

²⁹ CAB, Sentința arbitrală, nr. 242/2004, nepublicată.

³⁰ A se vedea notele de subsol 5 și 6 din prezentul material.

³¹ „Totodată Tribunalul arbitral reține că în conformitate cu prevederile art. 59 din Convenția Națiunilor Unite referitoare la contractele de vânzare internațională, pârâta era obligată să plătească reclamantei prețul stabilit în cele două contracte, la data/datele stabilite, fără a mai fi necesară pentru aceste plăți îndeplinirea nici unei alte formalități de către reclamantă, ceea ce echivalează cu punerea de drept în întârziere a cumpărătorului privind plata prețului, principiu ce este, de altfel, consacrat și de dreptul comercial român.” CAB, Sentința arbitrală nr. 33/2004, nepublicată.

³² CAB, Sentința arbitrală nr. 294/2009, „În aceste condiții, pretenția reclamantei de obligare a pârâtei la plata restului de preț în sumă de (...), precum și penalități de întârziere la plata restului de preț, diminuate voluntar de reclamantă cu sumele pe care recunoaște că le datorează cu titlu de penalități pentru întârziere în livrare, sunt întemeiate, având în vedere dispozițiile art. 3 și 6 din contract, precum și 78 din Convenția de la Viena, cu aplicarea și a art. 969 C.civ.” [dispozițiile art. 969 C.Civ. în prezent art. 1270 NCC – se referă la forța juridică a contractului].